

Krzysztof Pasierbiewicz

**JAK JA KOCHAM
TO MIASTO!**

JAK JA KOCHAM TO MIASTO!

© Krzysztof Pasierbiewicz 2026

R E D A K C J A

Anna Kowalczyk

P R O J E K T I S K Ł A D

Zbigniew Prokop

Wydanie 1

Kraków 2026

ISBN 978-83-8368-430-7

ISBN 978-83-8368-439-0 (PDF)

Księgarnia Akademicka sp. z o.o.

31-008 Kraków, ul. Św. Anny 6

e-mail: publishing@akademicka.pl

<https://akademicka.pl>

Krzysztof Pasierbiewicz

JAK JA KOCHAM TO MIASTO!

POSŁOWIE

Wojciech Ligęza

KRAKÓW 2026

SPIS TREŚCI

Spacer na Wawel	7
Kolonia w Sierakowie	9
Bolerko	11
Teatr Słowackiego	13
Cracovia pany!	14
Stare krakowskie kawiarnie	17
Mecz z Rosją	20
Moja druga miłość	22
Trzeci Zakład	25
<i>Ta nasza młodość, ten szczęsny czas</i>	32
<i>Umarła klasa</i>	36
Węgiel na zimę	38
Marzenia i tęsknoty „pięknych dwudziestoletnich”	40
Mój Boże! Jak ten czas bezdusznie ucieka!	42
Łabędzia chatka	44
<i>Primus inter penis</i>	47
Tereny łowieckie	53
Złota młodość. Niebieskie ptaki — Kraków lat siedemdziesiątych	60
Adam i Sara	63

Ameryka	68
Zalipianki	77
Cudowne krakowskie bale	86
Brylant	93
Pies naukowca	97
Facet	107
Pożegnanie z uczelnią	116
Podaj hasło!	121
Trzask przełamywanych opłatków	126
Wspomnienie wigilijne	128
Stary kelner	133
Inna kultura modlitwy	137
Kawa z panem Piotrem	140
Mój Boże! Jan Nowicki umarł!	143
Rio	144
Miłość nieosiągalna dla większości małżeństw	150
Baśniowe miasto czarodziejskich zaułków...	153
Krakowski Kazimierz	154
Wykład	156
Postłowie	158

Ulica Kanonicza, w tle Katedra na Wawelu
Fot. Bogdan Zimowski

SPACER NA WAWEL

Piękny dzień się zbudził, więc pomyślałem sobie, że pójdę o poranku na Wawel.

Na wapienne wzgórze zamkowe podchodziłem od strony Podzamcza. Kościuszko zrobił już swój codzienny konny obchód, a Zygmunt Stary cierpliwie czekał, jak zawsze gotów, by obwieścić światu coś ważnego dla Polaków.

Wstąpiłem na chwilę do Katedry.

Jak zwykle pierwsze kroki skierowałem w stronę alabastrowego sarkofagu św. Jadwigi Królowej, gdzie po raz pierwszy przyprowadziła mnie za rękę Mama, gdy tylko nauczyłem się chodzić. Bezgranicznie piękna, spała, mając u stóp ulubionego pieska, który również drzemał. Wpadające pod skosem do wnętrza promienie porannego słońca nie sięgnęły jeszcze królewskiej poduszki, lecz zdążyły już rozświetlić gablotę z insygniami władzy. Panowała cisza — jak w chwili, gdy kapłan unosi hostię. I raptem zapomniałem na chwilę o dręczących nas problemach, gdyż poczułem, że tutaj, w Katedrze, jestem w moim polskim domu — spokojnym, pięknie urządzone i bezpiecznym. Zawsze tu przychodziłem, gdy było mi ciężko.

Z wawelskiego wzgórza długo patrzyłem na meandrującą w dole Wisłę, mającą na horyzoncie kopce Piłsudskiego i Kościuszki, wieże Panteonu na Skałce i krzyż kościoła św. Stanisława Kostki na Dębnikach, w którym jako miejscowy andrus szedłem do pierwszej komunii, a kilka lat później bierzmował mnie kardynał Wojtyła.

Wracałem Kanoniczą — zaczarowaną wąską uliczką wybrukowaną kocimi łbami, gdzie wciąż słychać gwar

średniowiecznego miasta. Po drodze pogadałem sobie z renesansowo-barokowymi kamieniczkami. Ależ to plotkary! Wiedzą zołzy o Krakowie więcej niż opasłe historyczne księgi, bo to w ich murach przecież rezydowali nie zawsze dyskretni spowiednicy królewskiego dworu.

Skreśliłem na chwilę w Senacką, bo tam przed półwieczem w głębokiej niszy bramy dawnego zajazdu po raz pierwszy w życiu skosztowałem, jak smakują dziewczęce usta.

Do Rynku wróciłem Traktem Królewskim, którego każdy kamień wie o Polsce więcej niż najmądrzejsi uczeni. Zbliżało się południe. Sukiennice już kąpały się w słońcu, kościół Mariacki odpoczywał jeszcze w cieniu, a opodal pomnika Mickiewicza krakowskie kwiaciarki tkwały już swoje bajecznie kolorowe arrasy.

Opodal Ratusza przycupnąłem przy stoliku pana Piotra, który u wejścia do ażurowo przeszklonej kawiarenki Vis-à-vis spoziera codziennie znad niedopitej filiżanki, kto dziś przyszedł na Rynek, żeby nieśpiesznie pogadać o niczym. Zdarza się to już tylko pod Wawelem, gdyż czas płynie tu tak wolno, że wszechobecny wyścig szczurów zdaje się omijać to „miasto wybrane”.

W drodze do domu posiedziałem jeszcze chwilę na tonących w zieleni Plantach, zasłuchany w brzmienie letniej symfonii szczęśliwego miasta.

Wokół pogruchiwały gołębie, bijąc się o zgubiony przez jakieś dziecko kawałeczek precla.

KOLONIA W SIERAKOWIE

Działo się to 1 sierpnia 1952 roku. Jako niespełna ośmioletni chłopiec byłem na kolonii letniej w podkrakowskim Sierakowie. Szczęśliwi, opaleni wróciliśmy z kolegami znad rzeki na obiad. Ku mojemu zdumieniu pani wychowawczyni przekazała mi wiadomość, że ktoś na mnie czeka w kancelarii pana kierownika.

Jeszcze bardziej się zdziwiłem na widok wuja Ludwika. Powiedział, że Tata jest trochę chory i musimy wracać do Krakowa. Choć z wielkim żalem zostawiałem kolegów, ucieszyłem się ogromnie, bo będąc oczkiem w głowie Ojca, świata poza nim nie widziałem.

Pociąg włókł się niemiłosiernie, a ja nie mogłem się doczekać chwili, kiedy wreszcie przytulę się do Taty. W końcu dotarliśmy z dworca na naszą ulicę. Wujek chciał mi coś powiedzieć, ale wyrwałem się i oszalały ze szczęścia na łeb

Portret Mamy. Fot. archiwum autora

na szyję popędziłem do ukochanego Taty. Gdy dobiegłem do naszej kamienicy, moje serce przeszył paraliżujący ból, a niebo spadło mi na głowę. Na bramie wisiała wykonana domowym sposobem klepsydra z napisem:

Mgr inż. Michał Pasierbiewicz
ukochany mąż i ojciec
żołnierz Armii Krajowej
zmarł przeżywszy lat 44 [...]

Tacie pękło serce. Zameczyła go ubecja, gdy ujawnił swoją akowską przeszłość. Nie wytrzymał upokorzeń w pracy, obrzydliwych intryg, prowokacji, bezustannego śledzenia, ciągłych rewizji domowych i niekończących się, wielogodzinnych przesłuchań.

Na pogrzebie było tyle samo bliskich i przyjaciół, co ubecków, którzy obstawili cały Cmentarz Rakowicki, a gdy kondukt dotarł do naszego rodzinnego grobu, przyczaili się za przyległymi grobowcami.

Pamiętam, że gdy ksiądz rozpoczął modlitwę, wśród żałobników zapanowało zamieszanie i rozległy się zaafierowane szepty. To przyjaciele Taty z konspiracji wkroczyli do akcji i na trumnie pojawiła się wiązanka białych i czerwonych goździków z szarfą, na której widniał napis: „Naszemu kochanemu dowódcy przyjaciele z Armii Krajowej”. Do dzisiaj nikt nie wie, kto i jakim cudem położył tę wiązankę na trumnie — za co wtedy groziło więzienie, o ile nie coś gorszego.

Z tego, co było potem, zapamiętałem jedynie, że gdy trumnę spuszczano do grobu, Mama ścisnęła kurczowo mój nadgarstek, aż mi z bólu w oczach pociemniało. Kiedy żałobnicy zaczęli się rozchodzić, spostrzegłem, że mam całą dłoń we krwi. Mama miała zawsze zadbane, długie paznokcie...

W tej książce zgromadzone zostają obrazki literackie, charakterystyki osób, szkice obyczajowe, rozważania o przyjaźni i obcości, socjologiczne obserwacje. Opowiadający jest czułym cicerone po miejscach gromadzenia się bohemy. I tak krakowskie kawiarnie, restauracje, kluby zyskują swego epika. Ważny okazuje się podtrzymywany w słowie kontakt z odbiorcami: rówieśnicy autora wzywani są na świadków, a młodzi dostępują wtajemniczenia w dawne spory i zabawy. Krzysztof Pasierbiewicz zatrzymuje się przy mechanizmach pamięci, którą należy odzyskać i przenieść ponad latami i dekadami. Nie jest to proces gładki i bezpieczny. Oczywiście humor broni przed czułościowością, ale równocześnie nie sposób ukryć nostalgii. Zatem pożegnanie z czynnym życiem akademickiego uczonego ma swe wymiary dramatyczne. Podobnie – pochwała pięknych kobiet koniec końców przybiera postać ballady o paniach minionego czasu...

Wojciech Ligęza

<https://akademicka.pl>

ISBN 978-83-8368-430-7

